

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
доц. Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

«30» серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Туристичне країнознавство

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань **24 Сфера обслуговування»**

спеціальність **242 «Туризм»**

освітня програма **«Туризм»**

вид дисципліни **обов'язкова**

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

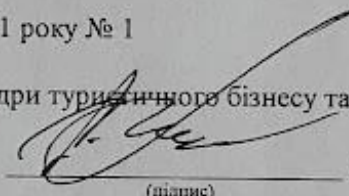
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Ганна ГАПОНЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Туризм»

Гарант освітньо-професійної програми «Туризм»

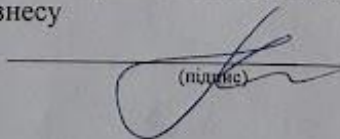
(підпис)

Іван ПОСОХОВ

Програму погоджено науково-методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Туристичне країнознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» підготовки бакалавра за спеціальністю 242 «Туризм».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Туристичне країнознавство» є формування у студентів знань з теорії та методики країнознавчого аналізу для сфери туризму, туристичної специфіки окремих регіонів, країн та туристичних центрів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

ФК 6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)

ФК 7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту

ФК 8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем

ФК 12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

ФК 13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

ФК 15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

1.3. Кількість кредитів

4 кредити

1.4. Загальна кількість годин

120 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	14 год. (4 ауд., 10 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
56 год., в т.ч.	106 год., в т.ч.
Індивідуальні завдання	
Контрольна робота 16 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ТУРИСТИЧНОГО КРАЇНОЗНАВСТВА

Тема 1. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації

Виникнення і сутність національної держави. Зростання ролі національної держави. Особливості впливу глобалізації на національну державу: економічний, політичний та культурний суверенітет під загрозою.

Інституціоналізація туризму. «Рекреаційний бум». Народження «Homo Viator» (людини подорожуючої). Туризм як чинник глобалізації. Функції туризму за умов глобалізації. Туризм – нова роль для національної держави. Парадигма туризму XXI століття.

Мобільність – принциповий концепт нової туристичної парадигми. Концепція сталого розвитку туризму – нова філософія подорожування. Екологічний імператив як складова нової туристичної парадигми. Диверсифікація ринку туристичних послуг як вияв соціологізації туризму.

Тема 2. Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна

Основні етапи розвитку країнознавчих знань та інституціоналізація країнознавства. Основні періоди та наукові школи розвитку країнознавства. Антропогеографічний напрямок країнознавчих досліджень в університетах Російської Імперії. Традиції вітчизняного країнознавства. С. Рудницький. М. Баранський. Сучасні школи країнознавчих досліджень.

Туристичне країнознавство: історія, становлення, об'єкт, предмет, функції.

Принципи, методи та закономірності у країнознавстві.

Тема 3. Політична карта світу – основа країнознавчих знань

Розмаїтість країн сучасного світу. Поняття «держава» та «країна». Основні форми правління та адміністративно-територіального устрою. Незалежна держава, колонія, протекторат, підопічна територія. Особливості державного ладу. Монархічна форма правління. Республіка. Форми адміністративно-територіального устрою. Унітарна держава, федеративна держава, конфедерація, протодержава.

Расові та етнічні відмінності людства. Мовне розмаїття населення Землі. Релігійна строкатість світу.

Тема 4. Просторово-територіальна організація країн світу

Формування сучасного світового господарства: зародження, еволюція. Євроцентризм світового господарства та його причини. Світо-системна теорія І. Валерстайна.

Поняття «географічне положення держави». Основні ознаки географічного положення: дистанційність, детермінованість, потенційність. Політико-географічне положення держави: фізико-географічна, економіко-географічна, транспортно-географічна, геополітична та геостратегічна складові. Просторово-територіальна площа політико-географічного положення держави: глобальне, регіональне, локально-сусідське політико-географічні положення.

Використання понять «територія» та «простір» в туристичному країнознавстві. Властивості території. Територія держави. Параметри території: розмір, конфігурація та державні кордони. Простір як умова для туристичної діяльності. Уявлення про адміністративно-територіальний устрій країн. Центрування простору та столичне місто. Класифікація столиць країн світу за походженням.

Тема 5. Туристичний образ та імідж країни

Культурно-образний підхід – основа формування туристичного образу території. Поняття «образ» – «імідж» – «бренд» території: ієрархія, сутність, властивості та специфіка застосування.

Методологічні основи створення туристичного іміджу країни. Туристичний імідж країни як продукт інформаційного середовища. Властивості та функції туристичного іміджу. Маркетинг іміджу. Методологічні принципи іміджування країни. Алгоритм створення туристичного іміджу країни. Механізми реалізації туристично-іміджевої політики держави.

РОЗДІЛ 2. ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ КРАЇН СВІТУ

Тема 6. Туристичні ресурси країн Європейського макрорегіону

Особливості туризму з метою відпочинку та розваг в Європі. Європейський макрорегіон як найбільший ринок виїзного туризму. Основні фактори внутрішньо європейського туристського обміну. Основні центри лікувально-оздоровчого туризму в Європі. Розповсюдження ділового туризму в країнах Європи. Основні центри паломництва християн.

Туристичні країни Північної Європи: Данія, Ісландія, Королівство Норвегія. Фінляндська республіка. Швеція.

Туристичні країни Західної Європи: Королівство Бельгія. Королівство Нідерланди. Герцогство Люксембург. Велика Британія. Ірландія. Німеччина. Франція.

Туристичні країни Центральної та Східної Європи: Болгарія, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина, Словенія, Республіка Угорщина, Хорватія, Чехія, Черногорія.

Туристичні країни Західного Середземномор'я та Південної Європи: Андорра, Гібралтар, Іспанія, Італія, Князівство Монако, Португалія, Республіка Сан-Марино, Грецька Республіка.

Тема 7. Туристичні ресурси країн Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону

Загальна характеристика Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону. Туристичні країни Східної та Південно-Східної Азії: Республіка Корея, Корейська Народна Демократична Республіка, Китай, Монголія, Тайвань, Японія, Бруней, В'єтнам, Індонезія, Королівство Камбоджа, Лаос, Малайзія, М'янма, Сінгапур, Східний Тимор, Таїланд, Філіппіни.

Туристичні країни Південної Азії: Республіка Індія, Королівство Непал, Шрі-Ланка, Мальдівські острови, Пакистан, Королівство Бутан, Бангладеш.

Туристичні країни країн Австралії та Океанії: Австралія, Нова Зеландія, Океанія, Каледонія, Соломонові острови, Вануату.

Тема 8. Туристичні ресурси країн Американського макрорегіону

Особливості туризму з метою відпочинку та розваг в країнах Північної і Латинської Америки. Основні центри лікувально-оздоровчого туризму в Північній Америці. Розповсюдження ділового туризму.

Туристичні країни Північної і Центральної Америки: Сполучені Штати Америки, Канада, Мексика, Коста-Ріка, Гватемала, Беліз, Панама, Куба, Ямайка, Багамські острови, Домініканська Республіка, Барбадос.

Туристичні країни Південної Америки і Карибського басейну: Бразилія, Аргентина, Венесуела, Колумбія, Болівія, Еквадор, Чилі, Уругвай, Парагвай, Перу.

Тема 9. Туристичні ресурси країн Африканського макрорегіону

Туризм з метою відпочину і розваг в країнах Африки. Лікувально-оздоровчий туризм на Африканському континенті. Інші види туризму.

Північноафриканський туристичний район: Алжир, Марокко, Судан, Туніс.

Західноафриканський туристичний район: Буркіна-Фасо, Гамбія, Гана, Кабо-Верде, Кот-Д'Івуар, Нігер, Нігерія, Сенегал.

Центральноафриканський туристичний район: Ангола, Демократична Республіка Конго, Конго, Центральноафриканська Республіка, Чад.

Південноафриканський туристичний район: Намібія, Південноафриканська Республіка, Свазіленд.

Східноафриканський туристичний район: Ефіопія, Замбія, Зімбабве, Кенія, Коморські Острови, Мадагаскар, Маврикій, Мозамбік, Сейшельські Острови, Танзанія, Уганда.

Тема 10. Туристичні ресурси країн Близькосхідного макрорегіону

Загальна характеристика Близькосхідного макрорегіону. Туристичні країни макрорегіону: Бахрейн, Йорданія, Ліван, Оман, Саудівська Аравія, Сирія, Об'єднані Арабські Емірати. Єгипет, як ключовий туристичний напрямок Близькосхідного макрорегіону.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ТУРИСТИЧНОГО КРАЇНОЗНАВСТВА												
Тема 1. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації	10	2	2			6	10	1				9
Тема 2. Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна	10	2	2			6	10	1				9
Тема 3. Політична карта світу – основа країнознавчих знань	10	2	2			6	10	1				9
Тема 4. Просторово-територіальна організація країн світу	10	2	2			6	10	1				9
Тема 5. Туристичний образ та імідж країни	10	2	2			6	10	1				9
Разом за розділом 1	50	10	10			30	50	5				45
Розділ 2. ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ КРАЇН СВІТУ												
Тема 6. Туристичні ресурси країн Європейського макрорегіону	12	5	5			2	12	2				10
Тема 7. Туристичні ресурси країн Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону	10	4	4			2	10	1				9
Тема 8. Туристичні ресурси країн Американського макрорегіону	10	4	4			2	10	2				8
Тема 9. Туристичні ресурси країн Африканського макрорегіону	12	5	5			2	12	2				10
Тема 10. Туристичні ресурси країн Близькосхідного макрорегіону	10	4	4			2	10	2				8
Разом за розділом 2	54	22	22			10	54	9				45
Контрольна робота	16					16	16					16
Усього годин	120	32	32			56	120	14				106

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації (дистанційно)	2
2	Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна (дистанційно)	2
3	Політична карта світу – основа країнознавчих знань (дистанційно)	2
4	Просторово-територіальна організація країн світу (дистанційно)	2
5	Туристичний образ та імідж країни (дистанційно)	2
6	Туристичні ресурси країн Європейського макрорегіону (в аудиторії)	5
7	Туристичні ресурси країн Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону (дистанційно)	4
8	Туристичні ресурси країн Американського макрорегіону (дистанційно)	4
9	Туристичні ресурси країн Африканського макрорегіону (дистанційно)	5
10	Туристичні ресурси країн Близькосхідного макрорегіону (в аудиторії)	4
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації»	6	9
2	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна»	6	9
3	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Політична карта світу – основа країнознавчих знань»	6	9
4	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Просторово-територіальна організація країн світу»	6	9
5	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичний образ та імідж країни»	6	9
6	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні ресурси країн Європейського макрорегіону»	2	10
7	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні ресурси країн Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону»	2	9
8	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні ресурси країн Американського макрорегіону»	2	8
9	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні ресурси країн Африканського макрорегіону»	2	10
10	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні ресурси країн Близькосхідного макрорегіону»	2	8

	літератури з теми «Туристичні ресурси країн Близькосхідного макрорегіону»		
	Контрольна робота	16	16
	Разом	56	106

6. Індивідуальні завдання

Написання контрольної роботи з дисципліни «Туристичне країнознавство».

Контрольна робота передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи. Контрольна робота виконується студентом самостійно. Студент має право самостійно обрати тему роботи заздалегідь узгодивши її з викладачем. Оцінка враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Контрольна робота складається з титульної сторінки, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків за необхідності. Вступ має розкривати актуальність обраної теми, мету та завдання написання роботи. Основна частина має складатися з кількох пунктів, що послідовно розкривають тему роботи. У висновках повинні міститися власні міркування щодо досягнутої мети.

В друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 20-25 стор., де вступ – 2 стор., основна частина – 15-18 стор., висновок – 1,5-2 стор., список використаної літератури – 2-3 стор.

Термін виконання – не пізніше ніж за 20 днів до початку залікового тижня. Детальні вимоги до змісту індивідуальних завдань, критерії оцінювання та оформлення контрольної роботи наведені в НМКД «Туристичне країнознавство».

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентом, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу: – словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж); – наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження); – практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).

2. За організаційним характером навчання: – методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; – методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; – методи контролю та самоконтролю у навчанні; – бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

8. Методи контролю

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах:

- оцінювання роботи студентів під час практичних занять;
- оцінка за індивідуальну роботу студентів;
- проведення проміжного контролю;
- проведення підсумкового контролю.

Проміжний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за першим та другим розділом, дорівнює 60.

Підсумковий контроль здійснюється у форму екзамену. До екзамену допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю та написання і захисту контрольної роботи. Час виконання екзамену – до 80 хвилин.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

2 теоретичних питання – 30 б (2х15);

визначення понять з дисципліни (відкриті тести) – 10 б (2х5).

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Туристичне країнознавство», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2191>

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів підсумкового семестрового контролю складає 100.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю в формі екзамену з екзаменаційною роботою:

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Разом	Екзамен аційна робота	Сума
Розділ 1					Розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10		
60 (мінімум – 30)										60	40 (мінімум – 20)	100 (мінім ум – 50)

T1, T2 ... T10 – теми розділів.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль – 60 балів.

З них:

- активна робота на семінарських заняттях – 30 балів (2 бали кожне семінарське);
- поточний контроль – 20 балів;
- контрольна робота – 10 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії оцінювання знань студентів на семінарських заняттях

Усний виступ, виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
1,5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
1	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стисло і системно викладено основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами, теоріями тощо.

Кожен студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Під час самостійної роботи рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

2 бали нараховуються студентам, які в повному обсязі самостійно і творчо опрацювали всі питання лекції і вільно володіють її змістом.

1 бал нараховується студентам, які опрацювали лише окремі питання лекції і не достатньо вільно володіють її змістом.

Критерії поточного контролю знань студентів

Поточний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Поточний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
15-20	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
10-14	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
5-9	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1-4	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольної роботи з дисципліни

- Оформлення роботи 2 бали.
- Повнота викладеної інформації 4 бали.
- Захист роботи 4 бали.

Теми контрольних робіт з дисципліни додаються.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (екзамену): виконання контрольної роботи, написання поточного контролю та робота на семінарських заняттях за результатами яких він набрав не менше 30 балів.

Підсумковий семестровий контроль

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку та екзамену. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, що передбачають перевірку розуміння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

2 теоретичних питання – 30 б (2x15):

13-15 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

10-12 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

7-9 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;

5-6 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання;

3-4 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;

0-2 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Визначення понять з дисципліни (відкриті тести) – 10 б (2х5):

4-5 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення;

2-3 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення;

0-1 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

Питання до екзамену додаються.

Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє після усної співбесіди.

За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання екзамену, становить 50 балів. Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє на оголошенні екзаменаційних оцінок після усної співбесіди. Національна шкала ґрунтується на рейтингу здобувачів вищої освіти у складі потоку/курсу:

– здобувачам вищої освіти, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу, виставляють оцінку *відмінно*. При цьому оцінку – 100 балів, як виняток, можуть отримати тільки здобувачі вищої освіти, які, крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за тематикою курсу, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях тощо;

– здобувачам вищої освіти, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності, ставлять оцінку *добре*;

– здобувачам вищої освіти, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку *задовільно*;

– здобувачі вищої освіти, які за результатами вивчення дисципліни отримали *незадовільні оцінки*, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль.

Для дистанційної форми навчання

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів
Проміжний поточний контроль	40	20
Контрольна робота	20	10
Поточний контроль	60	30
Підсумковий семестровий екзаменаційний контроль	40	20
Підсумковий контроль	40	20
ВСЬОГО	100	50

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Алєшугіна Н.О., Зеленська О.О., Смаль І.В. Туристичне країнознавство у таблицях і схемах: навч. посіб. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. 387 с.
2. Воскресенский В. Ю. Международный туризм. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. 255 с.
3. Головченко В. Кравчук О. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: навч. посіб. К.: Нічлава, 2006. 336 с.
4. Ігнат'єв П. М. Країнознавство. Країни Азії: навч. посіб. 2-ге вид. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 423 с.
5. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. К. : Знання, 2008. 661 с.
6. Мальська М. П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. К. : Центр учб. літ-ри, 2013. 184 с.
7. Мальська М. П., Худо В. В., Цибух В. І. Основи туристичного бізнесу. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
8. Масляк П.О. Країнознавство. К.: Знання, 2008. 292 с.
9. Парфіненко А.Ю. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації: вступ до курсу «Туристичне країнознавство». Х.: Бурун Книга, 2009. 128 с.
10. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: навч. посіб. Х.: Бурун Книга, 2009. 288 с.
11. Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І., Любіцева О.О. Туристичне країнознавство: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2015. 551 с.
12. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство. К.: Знання, 2006. 575 с.
13. Пик С. М. США – Велика Британія: «особливі відносини». К.: Знання, 2006. 283 с.
14. Стафійчук В. І. Рекреалогія: навч. посіб. 2-е вид. Київ: Альтерпрес, 2010. 264 с.
15. Стафійчук В. І., Маалиновська О.Ю. Туристичне країнознавство: туристичні ресурси світу. Європа, Азія, Австралія та Океанія: навч.посіб. К.: Альтерпрес, 2009. 427 с.
16. Туристичне країнознавство: країни-лідери туризму : навч. посіб. / під ред.: О.О. Любіцевої. К. : Альтерпрес, 2008. 436 с.
17. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посіб. / за ред. М. П. Мальська, М. Гамкало, О. Ю. Бордун. К.: Центр учб. літ-ри, 2009. 224 с.
18. Яценко Б.П., Бабарицька В.К. Країнознавство: основи теорії: навч.посіб. К.: Либідь, 2009. 312 с.

Допоміжна література

19. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: КНУ, 2001. 397 с
20. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1997. 130 с.
21. Все страны мира. Энциклопедический справочник / авторы-сост. Родин И.О., Пименова Т.М. М.: Вече, 2005. 624 с.
22. Гапоненко Г.І., Парфіненко А.Ю., Шамара І.М. Сільський зелений туризм: навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2019. 191 с.
23. Дубовик І.А. Країнознавчий словник-довідник. К.: Знання, 2008. 839 с.

24. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму: навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2018. 372 с.
25. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід / за ред. А.Ю. Парфіненка, Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 280 с.
26. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм в Україні геополітичні аспекти глобального явища. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*: зб. наукових праць. Випуск 126 (частина І). К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2015. С. 12-22. doi: 10.17721/arpmv.2015.126.1.12-23.
27. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>
28. Русинський М.Й. Географія туризму України: навч.-метод. посіб. 2-ге вид. переробл і доп. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
29. Сідоров М.В., Юрченко О.Є., Юрченко С.О. Україна на світовому ринку туристичних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 256 с.
30. Страны мира: Справочник для эрудитов и путешественников. Харьков, 2006. 384 с.
31. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. К. : Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 537 с.
32. Туристичний імідж регіону: монографія / за ред. А. Ю. Парфіненка. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 312 с.
33. Юрківський В.М. Країни світу: довідник. К.: Либідь, 2001. 368 с
34. Юрченко С.О., Юрченко О.Є. Міжнародний туризм: навч. посіб. (для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини»). Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 328 с.
35. Ashford, D. (2003) *Spaceflight Revolution*, Imperial College Press, London.
36. Becken, S. (2015) *Tourism and Oil*, Channel View, Clevedon.
37. Beirman, D. (2018) Tourism crisis and safety management, pp. 154–170 in Cooper, C., Volo, S., Gartner, W.C. and Scott, N. (eds) *The Sage Handbook of Tourism Management: Applications of Theories and Concepts to Tourism*, Sage, London.
38. Butler, R.W. (2015) Tourism area life cycle, pp. 183–226 in Cooper, C. (ed.) *Contemporary Tourism Resources*, Volume 1 Goodfellow, Oxford.
39. Cohen, S. and Hopkins, D. (2019) Autonomous vehicles and the future of urban tourism. *Annals of Tourism Research*, 74, 33–42.
40. Day, J. and Chin, N. (2018) Tourism, energy, oil and water, pp. 466–481 in Cooper, C. et al. (eds) *The Sage Handbook of Tourism Management: Theories, Concepts and Disciplinary Approaches to Tourism*, Sage, London.
41. Dwyer, L. (2014) Transnational corporations and the globalisation of tourism, pp. 197–209 in Lew, A.L., Hall, C.M. and Williams, A.M. (eds) *The Wiley Blackwell Companion to Tourism* Wiley, Chichester.
42. Dasenbrock, J. (2002) The pros and cons of ecotourism in Costa Rica. *Trade Environment Database Case Studies*, 648, 1–12.
43. Fennell, D.A. and Cooper, C. (2020) *Sustainable Tourism: Principles, Contexts and Practices* Channel View, Bristol.

44. Hoffman, L. (2016) In Havana, Tourism Development before the US Tsunami. *Metropolitics*, 22, 3.
45. Mowforth, M. and Munt, I. (2008) *Tourism and Sustainability*, 2nd edition. Routledge, Abingdon.
46. Pattullo, P. (2005) *Last Resorts: The Cost of Tourism in the Caribbean*, 2nd edition, New York University Press, New York.
47. Poon, A. (2018) *Overcoming Overtourism*, LEVE-Global, Trinidad and Tobago.
48. Peeters, P., Szimbo, B. and Duijnisveld, D. (2007) Major environmental impacts of European tourism transport. *Journal of Transport Geography*, 15 (1), 83–93.
49. Prideaux, B. (2018) Tourism and surface transport, pp. 297–313 in Cooper, C., Volo, S., Gartner, W.C. and Scott, N. (eds) *The Sage Handbook of Tourism Management Theories, Concepts and Disciplinary Approaches to Tourism*, Sage, London.
50. Ron, A. and Timothy, D. (2019) *Contemporary Christian Travel*, Channel View Publications, Bristol.
51. Stone, R., Hartmann, P., Seaton, A., Sharpley, R. and White, L. (eds.) (2018), *The Palgrave Handbook of Dark Tourism Studies*, Palgrave, London.
52. Spector, S. and Higham, J. (2019) Space tourism in the Anthropocene. *Annals of Tourism Research*, 79, doi:10.1016/j.annals.2019.102772.
53. Timothy, D. (2018) Globalisation, supranationalism and tourism, pp. 569–581 in Cooper, C. et al. (eds) *The Sage Handbook of Tourism Management: Theories, Concepts and Disciplinary Approaches to Tourism*, Sage, London.
54. *Tourism Geography* / ed. by S.Williams. – London-New-York: Routledge, 2003. 225 p.
55. *World Geography of Travel and Tourism: A Regional Approach* / ed. by Alan Lew, C. Michael Hall. 2008. 376 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

56. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
57. Офіційний веб-портал Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua>.
58. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО). URL: <http://www2.unwto.org>
59. Офіційний сайт Всесвітньої Ради з туризму та подорожей (WTTC). URL: <http://www.wttc.org>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2191>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборогою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Туристичне країнознавство», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2191>.